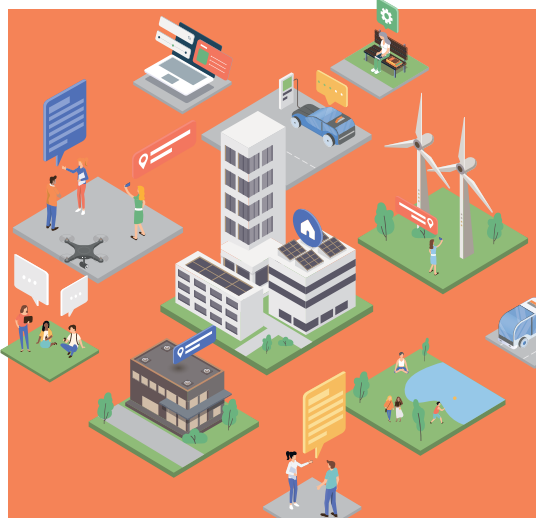

Rêbernameyên ji bo tevlêbûna hevvelatiyan di pêşveçûna bajar

Bi kurtî

RAUM
FÜR
BETEILIGUNG

Çima “Rêbernameyên ji bo tevlêbûna hevvelatiyan di pêşveçûna bajarî”?

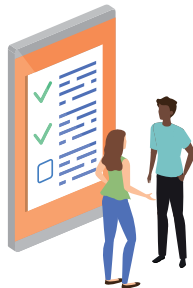
Pir kes bi pêşkeftina bajarê me eleqedar in. Pêşveçûna bajarî ji vê berjewendiyê re jiyar dike. Ji ber vê yekê ku berjewendiyên cihêreng bi têra xwe werin bihîstin û bêne girtin, çarçoveyek pêdivî ye ku meriv pêşniyar bike ku beşdarî pêşveçûna bajarî bibin. Ew piştrast dike ku hemwelatî, rêveberî, siyasat û karsaz bi dilsoz dikare li ser çareseriyên hevbeş, baş bipejirîne û ew biryar zelal bibin. Ev çarçowe ji hêla „rêbername“ ve tê peyda kirin, ku di vir de di kurteyek kurt de têne pêşkêş kirin.

Ev rêbername standardên ji bo hemî şewazên beşdariyê di pêşkeftina bajarî de, ku bi qanûnê ne hatine rêve birin, wekî nîqaşên gelemperî, komxebat an beşdariyên Online saz dike. Ew li ser projeyên ji bo pêşkeftina bajarvaniyê berbiçav ên li Rêveberiyên Senayê ye serlêdan dikan, lê dikarin li navçeyan jî bêne bikaranîn.

Beşdarî dem digire û pêdiviya dravê heye. Lêbelê, heke berjewendî û bîrdoz dikarin di qonaxa destpêkê de werin danûstandin û nîqaş kirin, ev pêvajoyê çareseriyê lezgîn dike. Gelek nêrîn dikarin têkeve hundur, ku ji hêla gelek ve têne gotin.

Rêbername çawa derket?

Rêbername bi armanca pêşvebirina beşdariya welatiyan e. Ji çî nêzîktir ji van rêbernameyan bi hevalbendiyê Berlîneran – wekî projeyek hevbeş a civaka bajêr, siyasat û rêveberiyê?

Fikrên yekem di hezîrana 2017-an de li forûmek bajarokê giştî hatin kom kirin. Dirûşma forumê: „Beşdarbûn! Em ê di pêşerojê de li ser pêşkeftina bajarî çî biaxifin?“

Ji vana, komek xebatê ji bo rêbername pêşniyar amade kir. Ev komîte ji 12 welatiyên Berlîn û 12 endam ji siyasat û rêveberiyê pêk dihat. Komîte di xebata xwe de pir gel beşdarî kir: li sê bûyerên mezin ên komxebata gel bi beşdariya serhêl û her weha bûyerên din ên bi rêxistinên ji gelek deveran, ji pîşesaziya xanî heya sektora civakî.

Pêşniyarên gelek mirovên ji seranserê Berlînê û ji her deverên jiyarê re têkildarî pêvajoya avakirina van rêbernameyan de cih digirin. Di hezîrana 2019an de, encam ji hêla komîteya xebatê ve hate biryar.

Ji me re çî girîng e?

Hemî welatiyên bajarê me divê karibe beşdar bibin. Hejmarek tişt hene ku divê dema ku beşdar bibin di qonaxek destpêkê de bêne hesabandin. Di agahhesinî de pêdivî ye ku paşdanên cûda yê çandî werin girtin, ji ber ku nifûsa Berlînê bi cûrbecûrbûnê tê diyar kirin.

Beşdarbûn divê zarok û ciwanan jî bike armanc, ji ber ku pêşeroja wan bi taybetî bandor dibe. Ji bo ku kesek ji derve nekişîne, divê tevlêbûn bê asteng bê rêxistin kirin.

Di pêşerojê de, amadekirin dê piştrast bike ku agahdarî bi têgihîştinê hêsan e û ew beşdarbûn bi hêsanî ji bo kesên bi û bê astengdar ve têne bikar anîn.

Rêbername hukûmetê berpîrsiyar dike, ku tê vê wateyê: Her bersiveke giştî, nivîskî û têgihîştinê li ser kîjan pêşniyarên ji nifûsa ve hatî girtin û kîjan ne pêk tê. Heke pêşniyar neyên qebûl kirin, divê sedem bîn ravekirin. Ji ber ku bîr û pêşniyarên welatiyan bi ciddî têne girtin.

Prensîbên

Gelek mirov di rêbernameyê de beşdar bûne. Bi hev re wan ji bo beşdarbûnê neh prensîbên pêk anîn ku divê ji bo hemî beşdaran bindest be. Li vir kurteyek ji van prensîban de ev e:

1 Bi kesên din re baş tevdigerin

Dîtinên cihêreng têne rêz kirin, îtiraz têne belgekirin û ji hêla rêveberiyê ve têne bersivandin. Modulasyonek bêalî piştrast dike ku nêrîn û helwestek nayê bijartin û ku her kes bi hevdu re rêzdar û vekirî ye.

2 Beşdarbûnê xurt bikin

Rêbername têne armanc kirin ku beşdarî tevlêbûna pêşkeftina bajarî bi tevahî hêsantir bikin. Mînakî, peyda kirina agahdarî derheqê projeyan de di qonaxa destpêkê de, bi pêşkêşkirina xalên pêwendiyê ji bo beşdarbûna di pêşerojê de û ji hêla pêşniyarkirina beşdarbûnê.

3 Ji bo biryardayîne cîhê diyar bikin û encamên vekirî garantî bikin

Divê bi biryar çî be û kî biryar be? Çawa, û kengî welatî dikarin beşdarî bibin Çarçoveya standina biryarê çî ye? Kî biryarên dawîn dide? Dema ku destpêkirina beşdarbûna di conceptwaza beşdarbûnê de, ev agahdarî tên eşkere kirin.

8 Diravên pêwîst peyda bikin

Beşdarbûna welatiyan pêdiviya dravê heye. Diravên pêwîst di demek nêzîk de ji budceya navçeyê, ji bo nimûne ji bo xalek têtikiliya navendî û listeya projeyan hatine plan kirin Ji pêşdebîrên milê taybet tê xwastin ji bo tevlêbûna gel jî fonan binin.

9 Pêşve birina rêbernameyan

Desteya beşdarbûnê tê saz kirin da ku bi pêkanîna rêbernameyê re bi gel re were cem hev, li ser bandora wan nîqaş bike û pêşniyaren ji bo geşepêdana wan a pêştir amade bike. Di vê pêvajoyê de, ezmûnên ji pêvajoyên cûda yên hevbeş têne hev kirin.

4 Di qonaxek zû de agahdar û beşdar bibin

Pêdivî ye ku welatî dema ku armancên projeyek têne destnîşan kirin beşdar bibin Ji ber ku ev e ku bendên girîng ji bo plansaziyê têne danîn. Yê ku bixwaze beşdar bibe hewceyê demê heye, ku xwe agahdar bike.

5 Gelek mirovên cûda beşdar dibin

Beşdariya watedar e ger komên nifûsa cihêreng hewcedarî û daxwazên wan beşdar bibin. Komên temenî yên cûda hatine nixumandin lê hemwelatîyên ku kêmbêşdar dibin an jî yên ku tenê bi nerasterê ji hêla plansaziyê ve têne bandor kirin.

6 Peydekirina agahdarî û zelaliyê

Kîjan projeyên bendê ne? Mijara wê û bandora wî li bajêr çî ye? Hemî ev agahdariya girîng bi navgîn, bi rastî, bi zelal û têtigihîştî di listeya projeyan de tê weşandin û bi domdarî tê nûve kirin.

7 Encamên piştrast bikin

Çî qewimî bi Pêşniyaren îtirafên hemwelatî? Mafê her beşdaran heye ku bersivê bistîne. Di pêşerojê de wusa dibe: Agahdariya li ser encamên beşdariyê bi nivîskî û gelemperî tete zanîn - zelal û têtigihîştî. Heke pêşniyar neyên qebûl kirin, divê sedem bîn ravekirin.

Agahdariya bêtir û dakêşandina ya rêbernameyên berbiçav ên li

→ berlin.de/raum-fuer-beteiligung

Amûrên

Rêbername pênc amûran hene ku tevlêbûna hemwelatiyan tete pratîkê û pêşve xistin Ew gav bi gav tên pêkanîn, bêtir li ser vê yekê di bin ("Li ku zanyariyên zêdetir hene?" li ser rûpelê paş).

Xalên têtikiliyê

Ji bo ku hemwelatî di her keliyê de zanibin, beşdarbûn gen-gaz e û meriv çawa dikare beşdar bibe, ji ber vê yekê li her-êmên xalek têtikiliya navendî û xalên têtikiliyê tên ava kirin. Ev demên vekirî û hemwelatîyên hevgerî ne. Tîmên xala têtikiliyê agahdar dikin, şewirdarî û torek di derbarê mijarê de beşdarî di pêşveçûna bajarî de peyda dike Van welatiyan di pêşniyarkirina tevlêbûnê û xwe rêxistina xwe de piştgirî dikin. Ew alikariya organîze kirina civata medenî, rêveberî û siyasetê dikin.

Têtikiliya navendî bi hevkarî ji hêla rêveberî û rêxistinek bê gezenc ve tê rêve kirin. Ev bêalîbûna xala têtikiliyê misoger dike ku dikare welatiyan bi serbixwe piştgirî û agahdar bike.

Lîsteya projeyan

Kijan projeyên pêşkeftina bajarokî niha di rê de ne, kîjan hatine plankirin, û bandora wan çi ne. Li ku derê beşdarbûna gel tê plansaz kirin û li ku na (û çima) ? Di pêşerojê de, welatî dê hemî agahdarî di listeya projeyan de li ser Internetê bibînin (binê mein.berlin.de) û divê di forma çapkirî de peyda bibe. Lîsteya projeyan di demekê de tê weşandin û bi zimanek têgihîştinê dibe û bi rêkûpêk tê nûvekirin Hemwelatî dikarin projeyên wenda, yên ku paşê di guhertoya dijîtal de tene şandin, zêde bikin.

Pêşniyar kirina beşdarbûnê

Her gav projeyên ku ji bo welatiyan an ji bo paşeroja bajêr girîng in hene Di projeyên wiha de, bi gelemperî rêveberî û bi înisyatîfa xwe biryara beşdarbûna gel digirin.

Ji bo projeyên di l projeyê de, ji bo ku di destpêkê de çu beşdarbûn neyê plankirin, welatî dikarin xwe bi beşdarbûnê pêşniyar bikin. Pêşniyar dikare were pêşkêş kirin ji bo têkiliya navend. Ev ji senatorên berpirsiyar re tê pêşkêş kirin Heke bê red kirin, sedem divê bi nivîskî bîn zelal kirin. Ev ji bo projeyên li parêzgehê vedigere, û mêldariyek heye ku li herêmên din bi heman rengî bixebitin.

Conceptwaza beşdarbûnê

Ji ber vê yekê her kes pê dizane ew çi ye ji bo her beşdaryê di pêş de conceptwaza beşdarbûnê dikare were pêşve xistin. Ew diyar dike ku tevlêbûn çi ye, ew çawa dixebite, kî dikare beşdar bibe û encam çawa di projeyê de derdikeve. Ev conceptwaza dê di demekê de li ser Internetê di girêdanek di l îsteya projeyan dijîtal de were weşandin.

Desteya beşdarbûnê

Desteya beşdarbûnê dê çavdêriya bicînanîna rêbername bike. Er wird sich mit den Erfahrungen aus dem Prozess der Erarbeitung der Leitlinien auseinandersetzen. Ew jî dikare ji bo beşdarbûna di projeyên plankirî û domdar de pêşniyarên bide. Ev çar sal in ji hêla endamên rêveber, siyaset, civaka sivil û welatiyan ve tê rêvebirin Ev cihêrengî tê vê wateyê ku perspektîfên cihêreng tê de hene.

Ragihandina zêdetir li ku hene?

Salûna Navendî ji bo Beşdaryê (Zentraler Raum für Beteiligung) li Kargeha Bajêr, bi navnîşana,
Karl-Liebknecht-Straße 11, 10178 Berlin-Mitte
www.berlin.de/raum-fuer-beteiligung

Salûnên Navçeyî ji bo Beşdaryê:
www.berlin.de/raum-fuer-beteiligung/#raeume

Zanyariyên zêdetir derbarê destûrkaran û cihanîna wan
www.berlin.de/raum-fuer-beteiligung/#links, bi taybet:

- Versiyona tam a destûrkaran
- Plana cihanîne ku di sala 2021ê da li gorî destûrkaran hat pesendkirin
- Mînaka belgeyê ji bo amadekirina planên beşdaryê
- Barkirina vê daxuyaniyê bi gellek zimanan
- Duçerxeya taybet a hilgirtina bar ji bo bideyndayîne

Plan û projeyên hevpar ên heyî:
www.mein.berlin.de

Zanyariyên têkildarî Konseya Şewirdariyê ya Beşdaryê:
www.berlin.de/sen/stadtentwicklung/planung/beteiligung/beteiligungsbeirat

Agahdariya bêtir û dakêşandina ya rêbernameyên berbiçav ên li

→ berlin.de/raum-fuer-beteiligung

RAUM
FÜR
BETEILIGUNG

Weşîner

Senatsverwaltung für Stadtentwicklung,
Bauen und Wohnen
(Rêveberiya Pêşxistina Bajari,
Avahîsazî û Malan a Senayê)
www.stadtentwicklung.berlin.de

Nivîs

MediaCompany/SenStadt

Rûpelsazî

glow communication GmbH

Werger

KERN AG, Global Language Services